

Prevenција: EMA - edukacija mladih edukatora 2018./2019.

Provoditelj: Liga za prevenciju ovisnosti

Godina provedbe: 2019

Kratki opis programa

Svrha projekta je doprinijeti smanjenju incidencije ovisnih i rizičnih ponašanja među djecom i mladima povećanjem dostupnosti i kontinuitetom provedbe sveobuhvatnih, višekomponentnih i inovativnih programa univerzalne prevencije ovisnosti na području grada Splita.

Sažetak programa

Projekt je utemeljen na politici lokalne zajednice kao cjeline i uključuje multidisciplinarni pristup sudjelovanjem različitih subjekata u zajednici:

- stručnjaka u kreiranju i implementaciji preventivnih sadržaja,
- mladih (samo)organiziranih volontera,
- odgojno obrazovnih ustanova koje kontinuirano unapređuju školski preventivni program te
- medija putem kojih se promovira projekt.

Tijekom edukacije implementiraju se preventivni sadržaji po načelu prijenosa specifičnog znanja na mlade volontere – vršnjake edukatore.

Educirani mladi priključuju se postojećem Liginom volonterskom timu vršnjaka edukatora/ica te sudjeluju u provedbi radionica za djecu viših razreda osnovnih škola, koje su dio školskih preventivnih programa.

Projekt je usklađen s ključnim principima učinkovitih preventivnih programa: jača zaštitne, a slabi rizične faktore; cilja na specifičnosti uporabe pojedinih ovisnih sredstava; oblike zlouporabe droga (legalne, ilegalne, bihevioralne); prilagođen je potrebama specifične zajednice i dizajniran je prema potrebama korisnika; obuhvaća populaciju u različitim okruženjima (udruga, škola, mediji); višekomponentan je; jača akademsku i socijalnu kompetenciju; pruža informacije o posljedicama korištenja droga; koristi interaktivne i iskustvene tehnike poučavanja; educira o zauzimanju obiteljskog stava prema korištenju droga i dio je dugoročne strategije.

1. Županije provedbe

Splitsko-dalmatinska

2. Datum početka i završetka programa

Datum početka: 01.09.2018

Datum završetka: 31.08.2019

3. Ostvaruje li program formalno partnerstvo u zajednici

da

4. Ako da, s kim (suradnik u provedbi)

OŠ Brda, OŠ Supetar, OŠ Kralja Zvonimira, Info zona

5. Dosadašnja iskustva udruge/institucije u provođenju istog ili sličnih programa

Mjesto provedbe programa: Grad Split, Grad Supetar, Općina Seget

Godina u kojoj se program provodio: 2019.

Broj obuhvaćenih korisnika: 1108

6. Je li program originalno autorsko djelo nositelja ili je preuzet za korištenje uz dozvole autora

Izvor programa: Originalni program

Originalni naziv programa na jeziku s kojeg je preuzet:

7. Razina preventivnih intervencija

Univerzalna

8. Okruženje na koje je program primarno usmjeren

Škola

9. Rizici i zaštitni imbenici na koje program cilja

Rizici i imbenici: Na razini srednjoškolske i osnovnoškolske populacije rizike za pojavu ovisnih ponašanja predstavlja relativno laka dostupnost psihoaktivnih sredstava, znatiželja, utjecaj vršnjaka ili partnera, zabava, želja za samopotvrđivanjem, psihološki problemi, problemi u obitelji te neinformiranost i neznanje o negativnim učincima psihoaktivnih sredstava. Mladi vežu pozitivna očekivanja od psihoaktivnih tvari (druženje, uroda, dobro raspoloženje, izazov "zabranjenog vožnja"), isključuju trenutne opasnosti i cjeloživotne posljedice kakve npr. sintetičke droge ostavljaju na mozak. Mnoga istraživanja pokazuju sve nižu dob konzumiranja psihoaktivnih sredstava, ali i nedostatak socijalnih vještina kod mladih i djece.

Zaštitni imbenici: Povećanjem i korištenjem socijalnih vještina utječe se na pozitivan razvoj mladih te pomažu u zaštiti mladih od zlouporabe sredstava ovisnosti, uključivanja u rizična ponašanja te predstavljaju zaštitu od razvoja poremećaja u ponašanju (Griffin i sur., 2002). Osim toga, socijalne, socijalno-emocionalne ili, kako se još nazivaju, životne vještine omogućavaju djeci i mladima uspješno nošenje s izazovima rasta, razvoja i odrastanja te ih pripremaju za buduće situacije u kojima će donositi odluke i izbore u životu te ih pripremaju za stvaranje i održavanje pozitivnih odnosa s drugima. Istraživanja nam daju dokaze o vještinama koje su se pokazale najodgovornijima za prevenciju ovisnosti: odolijevanje pritisku vršnjaka, nošenje sa stresom, rješavanje problema u odnosima, vještine asertivnosti, donošenje odluka i postavljanje ciljeva. Uz dobre socijalne/životne vještine, za donošenje zdravih i prosocijalnih odluka i izbora, važno je i kritičko promišljanje. Jačanjem zaštitnih imbenika povećanjem informiranosti i znanja o negativnim učincima psihoaktivnih sredstava, unaprjeđenjem i razvojem osobnih kompetencija te uključivanjem u programe zajednice smanjuju se rizici za donošenje odluke o konzumiranju psihoaktivnih sredstava i za nastanak ovisnih ponašanja.

10. Procjena potreba

Način provedbe: analiza dostupnih podataka; analiza literature i izvješća

Očekivani rezultati: - provedena edukacija Trening životnih vještina za najmanje 30 edukatora/ica kroz 10 poludnevnih radionica, unaprijeđene komunikacijske i prezentacijske vještine

- održane ukupno 23 preventivne radionice u OŠ Brda, OŠ Suipetar i OŠ Kralja Zvonimira Seget Donji, najmanje 400 djece viših razreda unaprijedilo znanja o vrstama ovisnih ponašanja te kratkoročnim i dugoročnim negativnim učincima ovisnih ponašanja

- roditeljskim sastancima obuhvaćeno najmanje 200 roditelja djece viših razreda OŠ Brda i OŠ Kralja Zvonimira Seget Donji koji će povećati informiranost o učinkovitoj komunikaciji u obitelji, rizicima i zaštitnim faktorima, učinkovitim i neučinkovitim odgojnim postupcima, naučiti razlikovati želje i potrebe djece, te biti informirani o potrebama djece u vrijeme adolescencije

- održan kviz o psihoaktivnim sredstvima ovisnosti u suradnji s partnerskom organizacijom Info zona u sklopu Mjeseca borbe protiv ovisnosti

- održana edukacija Motivacijski intervju za 30 djelatnika iz Lige, obrazovnih ustanova, ustanova iz socijalne skrbi i pravosudnih ustanova

- projekt će se diseminirati i u drugim OŠ u Splitsko-dalmatinskoj županiji

11. Trajanje programa

Trajanje jednog ciklusa programa u tjednima: 15

12. Ciljevi programa

Opis: Opisi i ciljevi projekta je doprinijeti smanjenju incidencije ovisnih i rizičnih ponašanja među djecom i mladima povećanjem dostupnosti i kontinuitetom provedbe sveobuhvatnih, višekomponentnih programa univerzalne prevencije ovisnosti na području Splitsko-dalmatinske županije.

Specifični: Specifični ciljevi projekta su:

- unaprijedne socijalne vještine mladih uključujući u program vršnjačke edukacije, naročito na konstruktivna kritičkog razmišljanja, odolijevanja vršnjačkom pritisku, regulacije emocija, rješavanja problema, postavljanja ciljeva i donošenja odluka
- povećana razina informiranosti djece i mladih o svim štetnim posljedicama zloupotrebe psihoaktivnih tvari i ovisnih ponašanja, uključujući i razvijanje kroniciteta bolesti ovisnosti
- unaprijeđena suradnja lokalne mreže dionika u razvoju i implementaciji preventivnih intervencija

13. Ciljana skupina

Osnovna škola, Srednja škola, Obitelj / roditelji

14. Korisnici programa

Opis korisnika: 1. Mladi u dobi od 16 – 19 godina, Ligin vršnjaci edukatori. Vršnjaci edukatori iz prethodnih godina su („stari edukatori“), uz Ligin stručni tim, podrška novim članovima vršnjačkog tima u procesu uključivanja u program. U odnosu na dob su homogena skupina, dok su u svim ostalim parametrima heterogeni: obrazovnom (gimnazijalci i strukovne škole), spolnoj (1/2 djevojke dečki), socijalnoj i ekonomskoj. To su mladi ljudi koji su se u Ligin program uključili iz različitih razloga: iz potrebe za društvenim angažmanom (pozitivni uzori ostalima), iz potrebe za pripadanjem nekoj skupini, iz razloga što su na prezentacijskim radionicama prepoznali da im ova vrsta rada može biti korisna u vlastitom razvoju, zbog upoznavanja novih ljudi te jer žele naučiti kako pomoći drugim osobama.

2. Djeca, učenici viših razreda OŠ Brda, OŠ Supetar i OŠ Kralja Zvonimira Seget Donji u predadolescentskoj dobi 11.-14. godina, heterogene spolne strukture.

3. Roditelji djece viših razreda OŠ Brda i OŠ Kralja Zvonimira Seget Donji, prosječne životne dobi oko 40 godina, heterogene spolne i obrazovne strukture obuhvaćeni predavanjima za roditelje te individualnim informiranjem i konzultacijama – prema potrebi.

4. Škole korisnici programa jer su aktivnosti koje se provode u školi dio cjelovitog ŠPP. Učenici škole već dobro poznaju Ligin tim, rado sudjeluju u aktivnostima te su djeci u školi takve aktivnosti osvježanje i odmak od nastave te odlično reagiraju na njih. Suradnja s Ligo motivira djecu za uključivanje u dodatne aktivnosti u školi npr. tematski rad sa nastavnicima uz obilježavanje značajnih datuma i tijekom Mjeseca borbe protiv alkoholizma i drugih ovisnosti.

5. Zajednica – primjer dobre suradnje različitih dionika u kreiranju i implementaciji ŠPP može biti primjer za diseminaciju i drugim školama u Splitsko-dalmatinskoj županiji. U tome ključnu ulogu ima županijski koordinator školskih preventivnih programa, ali i dobro motivirani, educirani i organizirani školski timovi za implementaciju ŠPP. Broj korisnika na godišnjoj bazi: 1103

15. Metode korištene u programu

Savjetovanje, Predavanje, Radionica, Medijska kampanja

16. Program je evaluiran

da

17. Vrsta provedene evaluacije

Da - Evaluacija procesa i u inka

18. Metoda evaluacije

upitnici, fokus grupe

19. Evaluatori

Unutarnji i vanjski

20. Najvažniji rezultati evaluacije

Tijekom provedbe projekta provedena je interna procesna evaluacija te evaluacija u inka.

Procesnom evaluacijom radionica isputuju se zadovoljstvo korisnika/ica pohađanom radionicom, njihova preporuka za unaprjeđenje programa te ocjena rada voditelja/ica aktivnosti. Evaluacija se provodila sa korisnim skupinama – uenicima/icama, volonterima/kama i roditeljima. 68% uenika OŠ Kralja Zvonimira Seget Donji je ocjenom 5 ocijenilo zadovoljstvo sadržajem radionice, a zadovoljstvo voditeljicama ocjenom odličan ocjenjuje 87,8% uenika. U OŠ Brda sadržaj ocjenjuje odličnim 79,27% uenika, a voditeljice 85% uenika.

Volonterski sastanci vrednuju se procesno različitim metodama, ispunjavanjem evaluacijskih listića, korištenjem asocijativnih karata te povratnim informacijama volontera. Volonteri kontinuirano ocjenjuju kako se osjećaju na sastancima kao i zadovoljstvo sadržajem i voditeljicama. Sve navedene kategorije volonteri označavaju izvrsnim. Neki od komentara koje navode u evaluacijama:

- Danas je bilo odlično! Svoje osjećaje ili smo se sa svojim osjećajima i iako ih nismo svi podijelili potaknuli smo o njima razmišljati i nadvladati ih.
- Bravo, bilo je super! Potaknuli ste razmišljanje na važnu temu.
- Podržavam ovakav tip radionice iako mi je tijekom radionice nelagodno bilo slušajući i razmišljajući, sada sam odlično!
- Vrlo zadovoljna i zahvalna što sam sudjelovala i nadam se da ću biti što redovnijim članom

Za evaluaciju predavanja za učiteljsko vijeće OŠ Pujanki korišten je anketni upitnik pitanja zatvorenog i otvorenog tipa. Ukupno je sudjelovalo 40 učitelja i stručnih suradnika, od čega je 26 ispunilo upitnik. Zanimljivost i korisnost predavanja te korištenih materijala većina učitelja ocjenjuje prosječnom ocjenom 4,00. Za većinu ispitanika (82%) prezentirani sadržaj nije bio prethodno poznat te ga 82% učitelja/-ica i stručnih suradnika/-ica smatra korisnim i promjenjivim u praksi. Također, 82% preporučilo bi predavanje svojim kolegama. Što se tiče cjelokupnog dojma većina sudionika/-ica (82%) svjedočilo se sudjelovati na predavanju te voditeljice predavanja kao i atmosferu samog predavanja ocjenjuju prosječnom 4,00.

S ciljem dobivanja uvida u korisnost održanih predavanja za roditelje i ostvarenja projektnih ciljeva u praksi provedeno je evaluacijsko istraživanje po završetku svakog održanog predavanja. Korišten je anketni upitnik pitanja zatvorenog i otvorenog tipa. Ukupno je sudjelovalo 120 roditelja od čega 100 Ž i 20 M, prosječno dobili 41 godina i SSS stupnja obrazovanja. Upitnikom je ispitana zanimljivost i korisnost sadržaja predavanja iz perspektive roditelja. Tako zanimljivost i korisnost predavanja te korištenih materijala većina roditelja ocjenjuje prosječnom ocjenom od 4,6. Za većinu ispitanika (82%) prezentirani sadržaj nije bio prethodno poznat te ga 94% roditelja smatra upotrebljivim za svakodnevni život. Također, 92% preporučilo bi predavanja i drugim roditeljima.

Što se tiče cjelokupnog dojma većina roditelja 90% svjedočilo se sudjelovati na predavanju te voditeljice predavanja kao i atmosferu samog predavanja ocjenjuju odličnom.

21. Program je promoviran u okviru medijske kampanje na nacionalnoj i/ili lokalnoj razini

Promoviran:

Sadržaj i tijek kampanje: Organizirana i provedena medijska kampanja pod nazivom „Pazi da ne izgoriš“ usmjerena informiranju i osvještavanju o štetnim učincima eksperimentiranja s ovisnim sredstvima.

Izrađen video koji se projicira u Klubu Kocka u sklopu većernjeg programa (koncerti, tribine, radionice, slušaone, predavanja...) i FB stranica pod naslovom „Pazi da ne izgoriš“

<https://www.facebook.com/pages/Pazi-da-ne-izgori%C5%A1/1605748846367156?ref=hl>

https://www.youtube.com/watch?v=G_9TavcLNJ8

<https://vimeo.com/user27040107>

Kampanja predstavljena lokalnim radio postajama i portalima te na web stranicama partnera i suradnika.

22. Ukupni proračun programa za jednu godinu provedenja (HRK)

253.605,00

23. Izvori financiranja

Vlastita sredstva (HRK): 1.000,00

Gradsko financiranje (HRK): 50.000,00

Županijsko financiranje (HRK): 6.000,00

Nacionalno financiranje (HRK): 149.600,00

Drugi izvori (HRK):